

CATALOGUL DEPOZITULUI DE CONCENTRARE A BUNURILOR PATRIMONIALE DE LA PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN ORĂȘTIE. CERCETĂRI PRELIMINARII

DANIEL I. IANCU

Muzeul de Etnografie și Artă Populară Orăștie
danieliancu@yahoo.com

Cuvinte cheie: carte veche, Orăștie, tipărituri, bunuri patrimoniale, județul Hunedoara
Key words: old book, Orăștie, printouts, patrimonial property, the county of Hunedoara

Lucrarea de față are drept scop o scurtă trecere în revistă a principalelor aspecte legate de Catalogul Depozitului de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale de la Protopopiatul Ortodox Român Orăștie. Sunt evidențiate centrele tipografice din Transilvania ale căror lucrări s-au regăsit în proprietatea diferitelor biserici hunedorene, cu referire specială asupra zonei Orăștiei, încercându-se o primă evidențiere a răspândirii, circulației și numărului cărților vechi tipărite de respectivele centre în arealul menționat.

Scurt istoric al Protopopiatului Ortodox Român Orăștie. Aflați la granița imaginară dintre Banat și Ardeal, românii ortodocși din actualul județ Hunedoara au aparținut, din punct de vedere administrativ-bisericesc, până la anul 1949, de Arhiepiscopia Sibiului (Mitropolia Ardealului)¹, după care au fost trecuți în subordinea Episcopiei Aradului, din cadrul actualei Mitropolii a Banatului, situație care s-a păstrat până relativ recent, când, în anul 2009, s-a înființat Episcopia Devei și Hunedoarei. Cu toate că începuturile Protopopiatului se pierd în timp, prima mențiune a instituției se pare că datează abia din 1787. Aceasta se datorează faptului că, „[...]la 3 ani de la răscoala 1784, întreaga preoțime ortodoxă din Hunedoara a fost cercetată de ierarhul ei, episcopul Ghedeon Nichitici de la Sibiu [...]. Episcopul aduna într-o zi anumită pe toți preoții dintr-un protopopiat la sediul acestuia, spre a le vedea cărțile de preoție (singheliile) și protocoalele. Astfel, în 27 mai/8 iunie 1787 a făcut o astfel de «vizitație canonicască» în protopopiatul Orăștie, condus pe atunci de protopopul Lazăr Ștef², protopop care, potrivit altor surse³, a stat în fruntea parohiei și a protopopiatului timp de 42 de ani.

Din punct de vedere istoric, prima statistică, de care avem cunoștință, a tuturor preoților și credincioșilor români din Transilvania, deci și a celor din Orăștie, uniți sau neuniți, a fost realizată în timpul pătrunderii generalului Bucow în regiune⁴, în 1761, când, în cele 15 comune din scaunul Orăștie, existau 43 de preoți uniți la 95 de familii greco-catolice, și nici un preot ortodox pentru cele 2098 de familii ortodoxe, în timp ce

¹ Păcurariu 1989, p. 81.

² Păcurariu 1989, p. 94.

³ *Album jubiliar* 2000, f. p.

⁴ Păcurariu 1989, p. 94.

raportul bisericilor era de 4 biserici unite la 11 ortodoxe. Totodată, din cele 15 comune aparținătoare scaunului, 3 erau în întregime ortodoxe și 12 cu credincioși ortodocși în majoritate⁵.

Dacă în 1787, Protopopiatul Ortodox Român Orăștie avea 35 de parohii, întinzându-se până aproape de Hațeg, la ora actuală el are în subordine 47 de parohii, 1 schit și 35 de filii. Dintre cele 95 de biserici, foarte multe sunt biserici monument istoric, printre acestea numărându-se Almașu Mic de Munte, Băcăia, Bozeș, Chitid, Geoagiu Suseni sau Orăștie II⁶.

Depozitul de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie. În baza Legii 63/1974, privind ocrotirea patrimoniului cultural național, se decide, în 1981, organizarea la sediul Protopopiatului Ortodox Român Orăștie a unui Depozit de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale, care să cuprindă bunurile de patrimoniu (cărți vechi, icoane, precum și alte obiecte) adunate din parohiile celor patru protopopiate care funcționau în anii '80 pe teritoriul județului Hunedoara: Orăștie, Brad, Deva și Petroșani. Lucrările de amenajare durează destul de mult, astfel că abia în trimestrul II al anului 1982 începe colectarea efectivă de carte veche, și nu numai⁷, totul fiind trecut în Catalogul Depozitului de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie, de fapt registrul inventar al acestuia, înscris la care facem acum referire, și la care am obținut accesul prin bunăvoința a Episcopiei Aradului și Hunedoarei (pe atunci), și, implicit, a Protopopiatului Ortodox Român Orăștie.

Respectivul document cuprinde 3078 de poziții, din care 2300 cărți vechi și 778 icoane și alte obiecte⁸, acestea fiind înscrise pe 103 pagini nenumerate, ultima dintre ele având însemnări doar pe 18 din cele 30 de rânduri. Prima intrare a fost înregistrată pe data de 5 aprilie 1982, și a constat într-un *Penticostar* (Sibiu, 1805), provenind de la Almașu Mic de Munte, iar ultima înregistrare datează din 5 octombrie 1988, constând într-un lot de 16 volume, provenind de la Rapolt, șapte dintre ele fără foaie de titlu, dintre cele care pot fi localizate și datate, cel mai vechi fiind un *Apostol*, tipărit la Blaj, în 1767.

Astfel, patrimoniul provenind din parohiile Protopopiatului Ortodox Român Orăștie este înregistrat în prima parte a *Catalogului*, până la poziția 730, după care urmează patrimoniul protopopiatelor din Brad, Deva și Petroșani, apoi iar Orăștie, între pozițiile 2499 și 2593. În cadrul ultimelor pagini nu s-a mai ținut cont de împărțirea administrativ-religioasă, pozițiile fiind amestecate. Până la paginile menționate, trecerea de la bunurile provenite dintr-o parohie a unui protopopiat în altul se marca cu o linie de culoare roșie ce dubla liniatura obișnuită a registrului, iar pe marginea acestuia se specificau unitățile administrativ-bisericești respective.

Tot pe ultima pagină cu înregistrări, 103 a *Catalogului*, se regăsește și o însemnare de altă factură, scrisă cu cerneală roșie, pentru a se deosebi de cea albastră a consemnărilor obișnuite, datată 18 – 19 noiembrie 1988⁹, ca urmare a realizării unui inventar la 6 ani și jumătate de la finalizarea ultimei achiziții de bunuri patrimoniale de la bisericile din județ. După precizarea datei, se arată că „S-au inventariat valorile patrimoniale existente și consemnate de la poz. 1 – 3078 în Registrul inventar. Comisia

⁵ Păcurariu 1989, p. 94.

⁶ Păcurariu 1989, p. 94.

⁷ Catalogul DCBP, Sediul Protopopiatului Ortodox Român, Orăștie, Piața Victoriei, nr. 5.

⁸ Catalogul DCBP.

⁹ Catalogul DCBP, p. 103 (neclassificată).

cf. Dispoziției 17/’88”. Urmează trei semnături indescifrabile, prima dintre ele urmată de titulatura „Vicar ad-tiv”¹⁰.

Aceasta este, teoretic, ultima însemnare în Catalogul Depozitului de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie, pentru că practic, de-a lungul paginilor se mai regăsesc anumite însemnări (adnotări, menționări de date făcute în creion, punctarea cu cariocă roșie în dreptul unor cărți mai valoroase, ca de exemplu *Chiriadromionul* tipărit la Bălgrad, în 1699 etc.)¹¹, făcute de cei care au cercetat de-a lungul timpului acest document de evidență. În plus, datorită repetatelor consultări, cel puțin pe la colțurile paginilor, registrul s-a degradat deja, pe viitor existând riscul deteriorării irecuperabile. Pentru a se evita, pe cât posibil, contactul prea des cu respectivul *Catalog*, am propus deja digitalizarea acestuia, cercetarea unui eventual format electronic fiind mult mai ușor de realizat¹².

Cartea românească veche în județul Hunedoara. Cartea de proveniență transilvăneană. Circulația cărții vechi românești reprezintă, fără îndoială, unul dintre principalele fenomene culturale din istoria poporului nostru, destinația cărții către toate zonele țării fiind o idee statornică a activității tipografice¹³. Edificatoare, în acest sens, sunt tipăriturile ce amintesc așezări românești, rămase dincolo de granițele țării, ca exemplarul de *Triod* din 1726, sau cel de *Evanghelie*, 1742, din tiparnița bucureșteană, ce au supraviețuit din zestrea de carte a lui popa Toader din Chitighaz, puternică așezare românească din Ungaria¹⁴.

Trebuie precizat că este improprie și cu totul relativă aprecierea circulației unei tipărituri, sau aportul unui teasc tipografic, numai după numărul exemplarelor ajunse până astăzi, căci acel destin al lucrurilor și-a pus pecetea și pe viața fiecărei cărți¹⁵. Din cercetările privind circulația cărții pe teritoriul județului Hunedoara, rezultă că edițiile predominante sunt aceleași ca și în restul Transilvaniei.

În ceea ce privește cartea transilvanică, la care vrem să facem referire pentru început, tipografia din Blaj, de exemplu, își începe activitatea abia la mijlocul secolului al XVIII-lea¹⁶, însă, ca o urmare față de încercările de catolicizare, cartea blăjană are o circulație restrânsă, numeric, în unele zone ale Transilvaniei. În așezările hunedorene însă, unde lupta confesională nu s-a resimțit atât de puternic, ea a fost receptată, regăsindu-se în multe biserici, alături de cele de dincolo de munți. Numeroase însemnări susțin procurarea, fără rezerve, a cărții de Blaj, consemnând că este vorba de biserica ortodoxă, de comunitatea ortodoxă¹⁷. Procurarea cărții în cadrul obștii reprezintă, pentru Secolul Luminilor, un fenomen cultural definitoriu¹⁸.

Fondul de carte veche aflat în patrimoniul Depozitului de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie cuprinde cărți imprimare în centre tipografice transilvănene, dar au ajuns aici și cărți tipărite în vechile tiparnițe din Țara Românească și Moldova, la care se adaugă exemplare de carte românească și nu numai provenite din tipografia de la Buda și chiar Petersburg, Milano, Viena etc. Dacă ținem seama de anul

¹⁰ Catalogul DCBP, p. 103 (nespecificată).

¹¹ Însemnările sunt făcute cu grijă, dar au totuși o frecvență supărătoare.

¹² Fotografierea și prelucrarea imaginii fiecărei pagini a fost deja realizată, în prezent lucrându-se la introducerea datelor în format electronic.

¹³ Cristache-Panait 1989, p. 109.

¹⁴ Cristache-Panait 1989, p. 110.

¹⁵ Cristache-Panait 1989, p. 118.

¹⁶ Cristache-Panait 1989, p. 121.

¹⁷ Cristache-Panait 1989, p. 121.

¹⁸ Cristache-Panait 1989, p. 127.

convențional socotit drept limită pentru cronologia cărții vechi românești, 1830¹⁹, menționăm că majoritatea cărților provin din tipografia de la Blaj²⁰⁻²¹.

Astfel, referindu-ne doar la primul dintre cele patru protopopiate din județul Hunedoara, cel de la Orăștie, din cele 193 de volume identificabile ca locație și dată a tipăririi, 150 sunt produse de Blaj, 26 de tipografia din Sibiu, și doar 17 de cea din Bălgrad (Alba Iulia). Din păcate, nu au putut fi identificate alte centre tipografice, precum cele din Brașov sau Lugoj, care să-și fi menținut lucrările în patrimoniul Protopopiatului Orăștie, deși există posibilitatea ca volume tipărite în alte centre transilvanice să aparțină celorlalte protopopiate, al căror patrimoniu completează Depozitul de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie. În plus, foarte multe volume au fost trecute în Catalog cu mențiunea „ff” („fără foaia de titlu”), astfel încât, la ora actuală nu se poate ști cu siguranță anul tipăririi și centrul tipografic care le-a emis, doar o cercetare ulterioară putând să elucideze toate aceste aspecte și să ducă la creșterea numărului de cărți transilvanice din patrimoniul existent la Protopopiatul Ortodox Român Orăștie.

Conform anexelor prezentate la sfârșitul acestei comunicări, activitatea tipografică a Bălgradului²² este demonstrată de 17 volume din două lucrări: *Chiriadromionul* din 1699 (14 exemplare) și *Noul Testament* din 1648 (3 exemplare). Trebuie menționat că singura parohie care a păstrat ambele cărți, este cea din localitatea Bobâlna, situată la nord de Orăștie, pe malul drept al Mureșului.

În ceea ce privește centrul tipografic al Sibiului, din cele 26 de cărți, 4 provin de la parohia Almașu Mic de Munte, iar câte 2 din Rapolt, Renghet/Bozeș, Săulești și Turdaș, restul fiind distribuite altor 14 parohii. Referitor la titlurile prezente, 11 sunt *Liturgiere*, cu ani de tipărire diverși (1748, 1798, 1809 și 1814), 5 *Evanghelii*, 5 *Penticostare*, 3 *Psaltiri*, 1 *Octoih* și 1 *Catavasier*.

Situația este, după cum era de așteptat, mult mai complexă în cadrul centrului tipografic blăjean. Circulația tipăriturilor este atestată prin prezența celor 150 de volume în nu mai puțin de 49 de parohii. Dintre acestea se remarcă, în ordine alfabetică, Beriu (7 cărți), Biscaria (4), Crișeni (5), Folt/Cigmău (10), Geoagiu Joseni (4), Homorod (5), Ludești (5), Măceu/Bretea Strei (5), Mărtinești/Jeledinți/Turmaș (9), Renghet/Bozeș (5), Romos I (4), Romos II (5), Săulești (6), Spini/Râpaș (5), Turdaș (5).

În aceste condiții, se cuvine făcută o precizare. Deși unele cărți sunt trecute în Catalog a aparținând unei parohii formate din două, sau chiar trei sate (exemplul Mărtinești/Jeledinți/Turmaș), trebuie spus că fiecare din satele respective avea propria lui biserică. Părerea noastră este că, la acea dată, când volumele au fost aduse la Protopopiatul Orăștie, date fiind condițiile istorice, respectiv anii de sfârșit ai regimului comunist, un preot slujea la mai multe parohii apropiate (fapt întâlnit și astăzi), drept pentru care, în momentul în care a predat cărțile vechi, le-a consemnat ca aparținând tuturor parohiilor pe care le păstora. În acest fel, s-a pierdut practic un element esențial în evoluția volumului respectiv, mai precis nu se cunoaște exact ultima parohie-destinație a cărții, care ar putea fi recuperat doar prin cercetarea însemnărilor vechi, acolo unde ele există, de pe volumele în cauză.

Revenind la titlurile cărților, se remarcă că cele mai des întâlnite exemplare sunt cele de *Apostol* (27), *Strastnice* și *Triodioane* (25), *Evanghelii* (21), urmate de titluri

¹⁹ Basarab 1998, p. 11.

²⁰ Mircea 2008.

²¹ Tatai-Baltă 1995, p. 5 – 134.

²² Mârza 1998, p. 14 – 116.

precum *Octoih*, *Penticostare*, *Catavasiere*, *Minologioane*, *Liturghiere*, *Ceasloave*, *Molitvenice*, precum și câte un exemplar din *Psaltire* și unul din *Antologhion*.

În concluzie, trebuie spus, că din Transilvania tipografică, cu rezonanță concretă în județul Hunedoara în general, și în Protopopiatul Orăștie în special, cărțile tipărite la Blaj constituie majoritatea, chiar dacă nu poate fi omisă nici influența tipografiilor din Sibiu și Alba Iulia. Aceste cercetări preliminare încearcă să atragă încă o dată atenția asupra numeroaselor oportunități de cercetare științifică pe care le oferă fondul de carte veche existent în respectivele depozite patrimoniale și ne gândim, în această ordine de idei, la exemplarele cu însemnări marginale, la cercetarea lor din perspectiva valențelor artistice, ale tiparului etc.

Bibliografie

- Album jubiliar* 2000 – *Protopopiatul Ortodox Orăștie. Album jubiliar*, Orăștie, 2000.
- Basarab 1998 – M. Basarab, *Carte veche românească în Muzeul din Deva*, Deva, 1998.
- Basarab 2001 – M. Basarab, *Cuvinte mărturisitoare. Însemnări de pe cărți românești vechi din județul Hunedoara*, Deva, 2001.
- Buluță 1998 – Ghe. Buluță, *Civilizația bibliotecilor*, București, 1998.
- Catalogul DCBP – *Catalogul Depozitului de Concentrare a Bunurilor Patrimoniale Orăștie*, Orăștie, Sediul Protopopiatului Ortodox Român, Piața Victoriei, nr. 5.
- Cristache-Panait 1989 – I. Cristache-Panait, *Cartea veche românească în Eparhia Aradului*, în *Episcopia Aradului. Istorie. Viață culturală. Monumente de artă*, Arad, 1989, p. 109 – 128.
- Dörner et alii 1999 – A. E. Dörner, V. Ionaș, I. Lazăr, M. Căstăian, *Orăștie 775*, Deva, 1999.
- Mârza 1998 – E. Mârza, *Din istoria tiparului românesc. Tipografia de la Alba Iulia 1577 – 1702*, Sibiu, 1998.
- Mircea 2008 – G. Mircea, *Tipografia din Blaj în anii 1747-1830*, Alba Iulia, 2008.
- Păcurariu 1989 – M. Păcurariu, *Istoria vieții bisericești a românilor hunedoreni*, în *Episcopia Aradului. Istorie. Viață culturală. Monumente de artă*, Arad, 1989, p. 81 – 107.
- Tatai-Baltă 1995 – C. Tatai-Baltă, *Gravorii în lemn de la Blaj (1750-1830)*, Blaj, 1995.

Anexe

Tabel 1

Răspândirea cărților din centrul tipografic Alba Iulia

Nr. crt.	Titlul cărții	Anul tipăririi	Parohia destinație
1	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Balșa
2	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Batiz
3	<i>Noul Testament</i>	1648	Bobâlna
4	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Bobâlna
5	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Boșorod
6	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Geoagiu Joseni
7	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Grid
8	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Grid/Ocolișu Mic
9	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Homorod
10	<i>Noul Testament</i>	1648	Ludești
11	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Mada
12	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
13	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Ocolișu Mare
14	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Poiana
15	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Streisângeorgiu
16	<i>Noul Testament</i>	1648	Vâlcele
17	<i>Chiriacodromion</i>	1699	Voia/Vălișoara

Tabel 2

Răspândirea cărților din centrul tipografic Sibiu

Nr. crt.	Titlul cărții	Anul tipăririi	Parohia destinație
1	<i>Penticostar</i>	1805	Almașu Mic de Munte
2	<i>Psaltire</i>	1826	Almașu Mic de Munte
3	<i>Liturghier</i>	1798	Almașu Mic de Munte
4	<i>Liturghier</i>	1814	Almașu Mic de Munte
5	<i>Octoih Mic</i>	1808	Beriu
6	<i>Liturghier</i>	1748	Bobâlna
7	<i>Evanghelie</i>	1806	Crișeni
8	<i>Evanghelie</i>	1806	Folt/Boiu
9	<i>Penticostar</i>	1805	Geoagiu Joseni
10	<i>Evanghelie</i>	1806	Orăștioara de Jos
11	<i>Evanghelie</i>	1806	Poiana
12	<i>Liturghier</i>	1798	Pricaz
13	<i>Penticostar</i>	1805	Rapolt
14	<i>Liturghier</i>	1798	Rapolt
15	<i>Liturghier</i>	1798	Renghet/Bozeș

16	<i>Catavasier</i>	1817	Renghet/Bozeș
17	<i>Liturghier</i>	1798	Romos
18	<i>Psaltire</i>	1825	Ruși/Strei
19	<i>Liturghier</i>	1798	Săulești
20	<i>Penticostar</i>	1805	Săulești
21	<i>Penticostar</i>	1805	Sibișel
22	<i>Evanghelie</i>	1806	Strei
23	<i>Psaltire</i>	1817	Turdaș
24	<i>Liturghier</i>	1798	Turdaș
25	<i>Liturghier</i>	1798	Vaidei
26	<i>Liturghier</i>	1809	Voia/Vălișoara

Tabel 3

Răspândirea cărților din centrul tipografic Blaj

Nr. crt.	Titlul cărții	Anul tipăririi	Parohia destinație
1	<i>Evanghelie</i>	1817	Almașu Mic de Munte
2	<i>Octoih Mic</i>	1760	Almașu Mic de Munte
3	<i>Strastnic</i>	1817	Aurel Vlaicu
4	<i>Apostol</i>	1767	Aurel Vlaicu
5	<i>Triod</i>	1813	Batiz
6	<i>Apostol</i>	1814	Batiz
7	<i>Evanghelie</i>	1765	Batiz
8	<i>Apostol</i>	1802	Băcia
9	<i>Apostol</i>	1767	Beriu
10	<i>Strastnic</i>	1773	Beriu
11	<i>Penticostar</i>	1768	Beriu
12	<i>Evanghelie</i>	1817	Beriu
13	<i>Apostol</i>	1814	Beriu
14	<i>Triod</i>	1813	Beriu
15	<i>Octoih</i>	1860	Beriu
16	<i>Catavasier</i>	1762	Biscaria
17	<i>Strastnic</i>	1753	Biscaria
18	<i>Evanghelie</i>	1765	Biscaria
19	<i>Penticostar</i>	1808	Biscaria
20	<i>Evanghelie</i>	1765	Boiu
21	<i>Penticostar</i>	1768	Boiu
22	<i>Triod</i>	1771	Boiu
23	<i>Strastnic</i>	1753	Boșorod
24	<i>Apostol</i>	1802	Boșorod
25	<i>Minologhion</i>	1781	Boșorod
26	<i>Evanghelie</i>	1776	Chitid/Strei Ohaba

27	<i>Strastnic</i>	1817	Costești
28	<i>Triod</i>	1800	Costești
29	<i>Apostol</i>	1802	Crișeni
30	<i>Triod</i>	1800	Crișeni
31	<i>Evanghelie</i>	1765	Crișeni
32	<i>Strastnic</i>	1817	Crișeni
33	<i>Strastnic</i>	1817	Crișeni
34	<i>Octoih</i>	1760	Crișeni/Sătămăria de Piatră
35	<i>Penticostar</i>	1768	Dâncu Mare/Măgura
36	<i>Strastnic</i>	1773	Dâncu Mare/Măgura
37	<i>Triod</i>	1813	Folt/Cigmău
38	<i>Apostol</i>	1802	Folt/Cigmău
39	<i>Triod</i>	1800	Folt/Cigmău
40	<i>Strastnic</i>	1753	Folt/Cigmău
41	<i>Penticostar</i>	1768	Folt/Cigmău
42	<i>Triod</i>	1771	Folt/Cigmău
43	<i>Psaltire</i>	1780	Folt/Cigmău
44	<i>Octoih</i>	1770	Folt/Cigmău
45	<i>Strastnic</i>	1817	Folt/Cigmău
46	<i>Ceaslov</i>	1786	Folt/Cigmău
47	<i>Liturghier</i>	1756	Geoagiu Joseni
48	<i>Strastnic</i>	1817	Geoagiu Joseni
49	<i>Triod</i>	1771	Geoagiu Joseni
50	<i>Triod</i>	1813	Geoagiu Joseni
51	<i>Apostol</i>	1814	Grid
52	<i>Molitvenic</i>	1784	Grid
53	<i>Ceaslov</i>	1786	Grid
54	<i>Evanghelie</i>	1776	Grid
55	<i>Penticostar</i>	1768	Grid/Ocolișu Mic
56	<i>Strastnic</i>	1773	Grid/Ocolișu Mic
57	<i>Apostol</i>	1767	Grid/Ocolișu Mic
58	<i>Apostol</i>	1802	Homorod
59	<i>Apostol</i>	1802	Homorod
60	<i>Triod</i>	1800	Homorod
61	<i>Minologhion</i>	1781	Homorod
62	<i>Apostol</i>	1802	Homorod
63	<i>Octoih</i>	1783	Ludești
64	<i>Apostol</i>	1802	Ludești
65	<i>Minologhion</i>	1781	Ludești
66	<i>Strastnic</i>	1773	Ludești
67	<i>Penticostar</i>	1808	Ludești
68	<i>Octoih</i>	1783	Luncani
69	<i>Octoih</i>	1860	Mada
70	<i>Triod</i>	1771	Măceu/Breteea Strei

71	<i>Evanghelie</i>	1817	Măceu/Bretea Strei
72	<i>Apostol</i>	1814	Măceu/Bretea Strei
73	<i>Triod</i>	1813	Măceu/Bretea Strei
74	<i>Apostol</i>	1814	Măceu/Bretea Strei
75	<i>Octoih</i>	1860	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
76	<i>Triod</i>	1771	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
77	<i>Strastnic</i>	1817	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
78	<i>Penticostar</i>	1768	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
79	<i>Strastnic</i>	1773	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
80	<i>Strastnic</i>	1773	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
81	<i>Minologhion</i>	1751	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
82	<i>Evanghelie</i>	1817	Mărtinești/Jeledinți/Turmaș
83	<i>Octoih</i>	1825	Mărtinești/Turmaș
84	<i>Evanghelie</i>	1765	Ocolîșu Mare
85	<i>Triod</i>	1771	Ocolîșu Mic
86	<i>Strastnic</i>	1817	Orăștie III
87	<i>Triod</i>	1771	Orăștie III
88	<i>Triod</i>	1813	Orăștioara de Jos
89	<i>Penticostar</i>	1808	Orăștioara de Jos
90	<i>Octoih</i>	1783	Orăștioara de Sus
91	<i>Evanghelie</i>	1776	Orăștioara de Sus
92	<i>Octoih</i>	1860	Poiana
93	<i>Apostol</i>	1814	Poiana
94	<i>Triod</i>	1813	Poiana
95	<i>Catavasier</i>	1793	Poiana
96	<i>Ceaslov</i>	1766	Poiana/Poienița
97	<i>Apostol</i>	1814	Pricaz
98	<i>Strastnic</i>	1817	Pricaz
99	<i>Evanghelie</i>	1817	Pricaz
100	<i>Miniloghion</i>	1781	Rapolț
101	<i>Apostol</i>	1767	Rapolț
102	<i>Apostol</i>	1814	Rapolț
103	<i>Evanghelie</i>	1817	Rapolț
104	<i>Apostol</i>	1767	Rapolțel
105	<i>Octoih Mic</i>	1760	Renghet/Bozeș
106	<i>Evanghelie</i>	1765	Renghet/Bozeș
107	<i>Apostol</i>	1767	Renghet/Bozeș
108	<i>Catavasier</i>	1793	Renghet/Bozeș
109	<i>Octoih</i>	1770	Renghet/Bozeș
110	<i>Octoih</i>	1760	Romos I
111	<i>Molitvelnic</i>	1757	Romos I
112	<i>Liturghier</i>	1807	Romos I
113	<i>Penticostar</i>	1768	Romos I
114	<i>Strastnic</i>	1773	Romos II

115	<i>Apostol</i>	1802	Romos II
116	<i>Penticostar</i>	1808	Romos II
117	<i>Evanghelie</i>	1817	Romos II
118	<i>Triod</i>	1800	Romos II
119	<i>Liturghier</i>	1807	Romoșel
120	<i>Apostol</i>	1802	Ruși/Strei
121	<i>Strastnic</i>	1773	Săulești
122	<i>Triod</i>	1771	Săulești
123	<i>Minologhion</i>	1781	Săulești
124	<i>Octoih</i>	1770	Săulești
125	<i>Apostol</i>	1802	Săulești
126	<i>Liturghier</i>	1756	Săulești
127	<i>Evanghelie</i>	1765	Simeria Veche/Totia
128	<i>Triod</i>	1800	Simeria Veche/Totia
129	<i>Strastnic</i>	1804	Simeria Veche/Totia
130	<i>Miniloghion</i>	1781	Spini/Râpaș
131	<i>Strastnic</i>	1800	Spini/Râpaș
132	<i>Evanghelie</i>	1776	Spini/Râpaș
133	<i>Penticostar</i>	1768	Spini/Râpaș
134	<i>Triod</i>	1800	Spini/Râpaș
135	<i>Octoih</i>	1783	Strei
136	<i>Antologhion</i>	1781	Streisângeorgiu
137	<i>Triod</i>	1771	Techereu
138	<i>Strastnic</i>	1753	Tîmpa
139	<i>Apostol</i>	1802	Tîmpa
140	<i>Strastnic</i>	1753	Turdaș
141	<i>Liturghier</i>	1807	Turdaș
142	<i>Triod</i>	1813	Turdaș
143	<i>Strastnic</i>	1817	Turdaș
144	<i>Evanghelie</i>	1776	Turdaș
145	<i>Evanghelie</i>	1765	Uroi
146	<i>Liturghier</i>	1807	Vaidei
147	<i>Evanghelie</i>	1765	Vâlcele
148	<i>Evanghelie</i>	1776	Valea Sângeorgiului/Strei Săcele
149	<i>Apostol</i>	1802	Voia/Vălișoara
150	<i>Triod</i>	1771	Voia/Vălișoara

**The Catalogue of the Patrimonial Property Concentration Storehouse of the
Romanian Orthodox Rank of Orăștie. Preliminary Research**

Abstract

The author is trying, all along the present paper, to briefly analyse the content of old Romanian book, more precisely Transylvanian book, within the Patrimonial Property Concentration Storehouse attached to the Romanian Orthodox Rank of Orăștie, the way it appears mentioned in the pages of the catalogue – register drawn up on the occasion of the setting up of the respective deposit.

After making a short description of the Rank, as well as of the context in which all patrimonial property existent in the various parish churches of Hunedoara start being gathered, there is made a technical description of the *Catalogue*, regarding the number of pages, headings, content etc. Special emphasis is laid on the production of old books of the Transylvanian printing houses, such as those of Bălgrad, Sibiu or Blaj, on the circulation, number and territorial distribution of different titles, the way that they may be identified according to the parish churches that they have come from.

There is also emphasised the fact that most printouts available on the territory of the county of Hunedoara originate from the centre of Blaj, calling attention, once again, if it was still necessary, to the importance of such a collection of old books especially from the viewpoint of the numerous scientific research opportunities that it offers.